

VLAAMS KOMITEE VOOR BRUSSEL (vkb) vereniging zonder winstoogmerk opgericht in 1946 onder de naam Comité tot bevordering van het Vlaams Leven te Brussel en in eerste instantie een uitloper van de in 1933 opgerichte strijdvereniging **Vlaamsch Verbond voor Brussel**.

Stichters waren Jozef Clottens, Hendrik Fayat, August Wouters en Robert van der Bracht. Op 22 december 1949 kreeg de vereniging zijn huidige benaming van Vlaams Komitee voor Brussel (vkb). De statuten van het vkb vermelden dezelfde initiatiefnemers, maar zonder Van Der Bracht, Fayat en Tordeur en met Leo van Hoorick, Jan Caudron, De Pauw, Leo Lindemans en Albert de Cuyper. Als voorzitters kende het vkb achtereenvolgens Clottens (1949-1959), Edgard van Cauwelaert (1959-1972), De Cuyper (1972-1978), Herman Verlinden (1978-1983), Etienne Wieme (1983-1990) en **André Monteyne** (1990 tot heden).

Deze typische strijdvereniging poogde het Vlaams bewustzijn in Brussel te sensibiliseren, stelde zich ten doel het behoud en het bevorderen van het Vlaams leven te Brussel, de Vlaamse belangen te Brussel en de **randgemeenten** te vrijwaren en hiervoor actie te voeren op economisch, cultureel en artistiek vlak. Als drukkingsgroep trad het op als enig overkoepelend orgaan van de Brusselse (en) Vlaamse socio-culturele verenigingen. Het versterkte zijn machtspositie aanzienlijk door het coördineren van de activiteiten van deze verenigingen en door het promoten van eigen initiatieven, steeds met het nodige respect voor ieders ideologische en filosofische overtuiging. Via een actieve en Vlaamse aanwezigheidspolitiek werd er druk uitgeoefend op gemeenteraden, op politieke partijen, ministers en parlementsleden.

Als politieke vereniging organiseerde het vkb de eerste grote Vlaamse manifestaties te Brussel en onder meer de luisterrijke 11 juli-vieringen. Het speelde een aanzienlijke rol bij het ontstaan van het **Vlaams Aktiekomitee voor Brussel en Taalgrens (VABT)** en was een belangrijke impuls voor de oprichting van het Vlaams Tehuis (of Consciencehuis), een verzamelplaats voor de Vlaamse cultuur-, toneel- en jeugdverenigingen. Om steeds op de hoogte te blijven van de ontelbare aanbelangende

materies en een efficiënte werking en coördinatie te verzekeren, was er binnen het Komitee een strikte taakverdeling, verspreid over een aantal commissies, onder andere: de schoolcommissie, de commissie zakenleven, de commissie vrouwen, de feestcommissie en de commissie randgemeenten. In 1958 werd tevens een informatiedienst opgericht, met het accent op de Vlaamse inwijkeling die met allerhande vragen over wonen in Brussel bij deze dienst terechtkon.

De oprichting van het **Contact- en Cultuurcentrum Brussel**, de latere NCC, van de Agglomeratieraad van de Nederlandstalige Brusselse Jeugd (ANBJ), van de Agglomeratieraad voor het plaatselijk sociaal-kultureel werk (APSKW), en de doorbraak van talrijke sociaal-culturele raden op gemeentelijk niveau, leidden tot een ernstig functieverlies binnen de VKB. De uitbouw van verschillende Nederlandstalige structuren in Brussel en de overname van belangrijke strijdpunten door Brusselse politieke partijen duwden het VKB op de politieke en maatschappelijke achtergrond. Dit leidde het Komitee echter naar terreinen waar de overheid tijdens de jaren 1970 nog niet kon of wilde optreden. Zo ging het zich meer toeleggen op de zorg voor het Nederlandstalig onderwijs en het gebruik van het Nederlands in de privé-sector (zie onder andere de brochure over het taalgebruik in de restaurants). Onder het voorzitterschap van Wieme werd een actieve taalklachtendienst opgezet en nam het Komitee ontelbare malen stelling in de **taalpolitiek te Brussel**, onder meer door zijn brochure tegen de invoering van de 'vrijheid van het gezinshoofd' in het onderwijs te Brussel. Bij de huidige voorzitter ligt het accent op het behoud van het Nederlands in Brussel én in Europa, op de vrijwaring van de Vlaamse Brusselaars tegen de voor hen nadelige gevolgen van de europeanisering van Brussel en op de Vlaamse demografische terugloop in Brussel. Veel aandacht gaat ook naar de politieke toekomst van de Vlamingen in Brussel, die sinds 1997 ook een internationale dimensie kreeg. Zo startte het VKB een actie op om de buitenlandse pers beter te informeren over de Vlaamse Brusselaars. Sedert 1996 wordt een jaarlijkse erepenning toegekend, de zogenaamde Albert De Cuyperprijs, aan personen die op de een of andere manier het socio-culturele en politieke leven van de Vlamingen in Brussel hebben bevorderd of aangemoedigd. De laureaten van de afgelopen jaren waren Leo Delcroix (1993), Guido Tastenhoye (1994), **Hugo Weckx** (1995) en **Marc Platel** (1996).

Als een essentieel instrument in de dagelijkse belangenverdediging van de Vlamingen geldt nog steeds het tijdschrift van de VKB *De Brusselse Post*, dat vanaf 1950 verscheen en zichzelf omschreef als maandblad voor de Vlaamse Brusselaars en voor alle Vlamingen die belangstelling voelen voor het probleem Brussel.

LITERATUUR: Gordel magazine, z.j.; – W. van Gelder, *Wandelen in de 6. Een toeristisch wegwijs voor de 'zes' Vlaamse randgemeenten rond Brussel*, z.j.; – *Thuis zijn...*, 1979; – *De Autotoerist* (Speciaalnummer "Ik hou van alle zes"), jg. 34, nr. 26 (december 1981); – S. Parmentier, *Vereniging en identiteit. De opbouw van een Nederlandstalig sociaal-cultureel netwerk te Brussel (1960-1986)* (Taal en Sociale Integratie, nr. 10, 1988); – G. de Sutter, *De zes en de zilveren lepel. Een avontuur van Johan van de rand*, 1992; – id., *De zes en de gordel. Johan van de rand en de intelligente komeet*, 1993; – *De zes* (bijlage), jg. 5, nr. 4 (1993-1994).

ILLUSTRATIE(S), zie: randgemeenten.

MYRIAM VERKOUTER